

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului
Olimpiada Națională de Fizică
Hunedoara, 09-15 aprilie 2007
Proba de baraj – subiectul II - soluție

II. Pompă de căldură

(9puncte)

O casă cu capacitatea calorică C_c pierde căldură în mediul exterior cu viteza de răcire $A(T_c - T_e)$, unde A este o constantă iar T_c și T_e sunt temperaturile casei, respectiv mediului exterior acesteia. O pompă ideală de căldură, acționată electric, preia căldura de la un rezervor foarte mare care are temperatura T_e și transmite radiatoarelor din casă căldură la temperatura constantă $T_r > T_e$. Radiatoarele transferă casei căldură cu viteza $B(T_r - T_c)$, unde B este o constantă. Inițial casa are temperatura T_e .

- Care este eficiența (E) a pompei de căldură ?
- Determină consumul inițial de putere (W_i) al pompei de căldură.
- Determină viteza inițială de încălzire a casei (dT_c/dt)_i.
- Stabilește temperatura de echilibru (T_c)_{echilibru} din interiorul casei, după o perioadă îndelungată de funcționare a pompei de căldură.
- Reprezintă grafic temperatura T_c a casei în funcție de timp.
- Stabilește expresia puterii pe care o consumă pompa ($W_{echilibru}$), pentru a asigura temperatura de echilibru a casei, în funcție de A , B , T_r și T_e .

Notă: Se acordă un punct din oficiu.

Subiect propus de lector universitar dr. Marian NEGREA , Universitatea din Craiova

Soluție

a. Pompa primește căldură de la mediul exterior cu viteza P_e și o cedează radiatoarelor casei cu viteza P_r . În același timp pompa primește lucru mecanic cu viteza W . Din legea conservării energiei avem: $P_e + W = P_r$. Deoarece pompa este ideală (pompa Carnot) avem: $P_r / T_r = P_e / T_e$. Combinând cele două relații obținem $P_r (1 - T_e / T_r) = W$. Eficiența pompei se definește astfel: $E = P_r / W$ și devine $E = (1 - T_e / T_r)^{-1}$. (1.5 puncte).

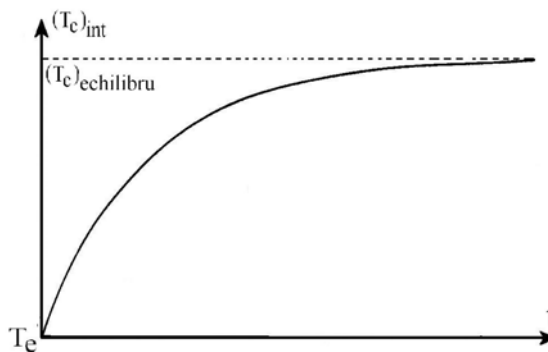
b. Inițial casa are temperatura T_e și prin urmare viteza de transmitere a căldurii de la radiatoare către casă este $B(T_r - T_e)$. Căldura corespunzătoare este dată de pompa de căldură și prin urmare avem: $P_r = B(T_r - T_e)$ iar puterea inițială consumată de pompă pentru aceasta este $W_i = P_r / E = B(T_r - T_e) (1 - T_e / T_r)^{-1} = B(T_r - T_e)^2 / T_r$. (1.5 puncte).

c. Inițial, deoarece casa este la temperatura T_e , viteza de disipare spre exterior este nulă și prin urmare viteza de modificare inițială a temperaturii casei este $(dT_c/dt)_i = B(T_r - T_e) / C_c$ și este datorată doar căldurii primite de la pompă. (1.5 puncte).

d. După un timp suficient de mare, adică după stabilirea echilibrului termic, viteza de primire a căldurii de la pompă este egală cu viteza de disipare a căldurii spre exterior. Prin urmare, $B(T_r - T_c) = A(T_c - T_e)$, de unde se extrage temperatura de echilibru a casei, $(T_c)_{echilibru} = (AT_e + BT_r) / (A + B)$. (1.5 puncte).

e. Temperatura intermediară din casă, $(T_c)_{int}$ (adică o temperatură între valoarea inițială T_e și temperatura de echilibru obținută la punctul precedent) se obține ținând cont de viteza de primire a căldurii de la radiatoare, $B[(T_r - (T_c)_{int})]$ precum și de viteza de disipare a căldurii din casă spre exterior, $A[(T_c)_{int} - T_e]$. Prin urmare viteza de modificare a temperaturii casei este: $d(T_c)_{int} / dt = \{B[(T_r - (T_c)_{int})] - A[(T_c)_{int} - T_e]\} / C_c$. Soluția acestei ecuații diferențiale este: $(T_c)_{int}(t) = (T_c)_{echilibru} + [T_e - (T_c)_{echilibru}] \exp[-(A + B)t / C_c]$. Se observă că la momentul inițial $t=0$ temperatura este T_e iar după un timp suficient de mare (când exponențiala devine zero), adică se stabilește echilibrul termic, temperatura devine $(T_c)_{echilibru}$. Temperatura crește exponențial de la valoarea inițială T_e la valoarea finală de echilibru $(T_c)_{echilibru}$ (vezi figura alăturată). (1.5 puncte).

f. La echilibru termic, căldura primită de la pompă trebuie să fie egală cu căldura necesară pentru obținerea temperaturii de echilibru, adică $B[(T_r - (T_c)_{int})] = A[(T_c)_{int} - T_e]$, de unde se extrage temperatura de echilibru a casei, $(T_c)_{echilibru} = (AT_e + BT_r) / (A + B)$. Puterea consumată de pompă pentru a genera această viteză de încălzire este atunci: $W_{echilibru} = AB(T_r - T_e)^2 / (A + B) T_r$. (1.5 puncte).

Se acordă din oficiu 1 punct.

Punctajul total este $6 \times 1.5 + 1 = 10$ puncte.

Lect. univ. dr. Marian Negrea
Facultatea de Fizică, Universitatea din Craiova

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului
Olimpiada Națională de Fizică
Hunedoara, 09-15 aprilie 2007
Proba de baraj – subiectul II - soluție

Baraj